Høringsnotat pleje- og anlægsplan Vestvolden 2026-30 J.nr. 24/08435

Afsender	Udtalelse	Forslag til handling	Konklusion
Vestvoldens venner	I punkt 6.3.4.2. Status. Af de tre omtalte spejderhytter er der nu kun en tilbage. Det er Det danske Spejderkorps afd. Rødovre, de to andre er nedrevet inden for de seneste år	Rettes	Ændret
Vestvoldens venner	Punkt 6.3.5.4 Grusvejen mellem Jyllingevej og Ejbybrobunkeren er nu asfalteret med majsfarvet stenbelægning. (ganske nydeligt).	Rettes	Ændret
DN København	Generelt fremtræder det fremsendte materiale noget skitseagtigt og ubearbejdet med en del unøjagtigheder og fejl. Man skriver at det fremsendte forslag er en forlængelse af Pleje og anlægsplan 2021 – 2025 med få ændringer og tilføjelser i kapitel 1 - 5. Imidlertid er det uklart hvor der er tale om tilføjelser, og hvor der er tale om egentlige indholdsmæssige ændringer.	Beskrevet i indledningen: Pleje- og anlægsplanen 2026 -2030 er en forlængelse af den forrige plan (2021-25) , hvor ændringerne og tilføjelser er tilføjet i denne plan.	Ingen ændringer
DN København	I kapitel 2 om ”Arealfredningen og lidt om lovgrundlag” skriver man i under overskriften ”Habitatdirektiv og Bilag 4 arter” at ”Af hensyn til Habitatdirektiv og Bilag 4 arter, så	DN’s synspunkt tages til efterretning.	Ingen ændringer

Udkast

skal tiltag balanceres hensyn til både Fortidsmindet og Bilag 4 arter. Det betyder, at plejetiltagene skal tage hensyn til eventuelle Bilag 4 arter, der allerede har etableret sig på arealet. Til gengæld skal Vestvolden som fredet fortidsminde ikke målrettet udvikles i retningen af ny habitatnatur, da det i givet fald kun vil kunne ske på bekostning af fortidsmindebeskyttelsen. Den fremadrettede udvikling af ny habitatnatur bør derfor håndteres andre steder". Man skriver videre "Drift- og pleje af fortidsminder må ikke forveksles med pleje af naturområder uden for beskyttelsen."
Ovenstående citater må opfattes som Naturstyrelsens nye (?) fortolkning af forholdet mellem naturbeskyttelseslovens og museumslovens til tider modsatrettede hensigter. Man fortæller ikke direkte at Vestvolden er både arealfredet i henhold til naturbeskyttelsesloven og fortids-mindefredet i henhold til Museumsloven og, at der i museumsloven ikke tages stilling til tilfælde hvor fortidsmindebeskyttelsen kan være i konflikt med EU's Habitatdirektiv.

Vi er ikke enige med Naturstyrelsens meget firkantede fortolkning, at det kun skal tages hensyn til Bilag 4 arter, som allerede

Udkast

	har etableret sig og at Vestvolden ikke målrettet skal udvikles i retning af ny habitatnatur, fordi det evt. kan skade fortidsmindet. Vestvolden har efter vores vurdering et potentiale for at kunne udvikles en endnu mere værdifuld retning i forhold til en række bilag 4 arter (fx flagermus, dagsommerfugle og padder) og vi savner en nærmere argumentation for den afvejning som lægges til grund. Naturstyrelsens fortolkning er efter vores opfattelse ikke i overensstemmelse med fredningsbestemmelserne. I den endelige fredning efter naturbeskyttelsesloven, som er stadfæstet i Naturklagenævnets afgørelse af 28. juni 1996 fremgår af § 11 stk. 3, at pleje og anlægsplanen kan indeholde bestemmelser om - sikring og forbedring af de rekreative forhold og de naturhistoriske værdier, - foranstaltninger til beskyttelse af fæstningsværket som historisk monument og rydning af udvalgte delstrækninger af volden for beplantning for at illustrere den oprindelige udformning, Her siges der jo direkte at plejeplanen kan indeholde initiativer som forbedrer naturværdierne.		
DN København	I afsnittet Arrangementer (kapitel 2) formuleres at ”Større arrangementer over 25.000 deltagere skal undergå	Afsnittet om arrangementer fjernes helt, da det rigtig nok giver anledning til misforståelser.	Rettet

Udkast

	undersøgelser af habitatpåvirkninger, og holdes udenfor selve fortidsmindet. Plejemyndigheden skal sættes krav for afholdelse, for at skåne eksisterende beskyttede værdier bedst muligt”. Formuleringen er efter vores opfattelse meget upræcis og giver indtrykket af at alle arrangementer med op til 25.000 deltagere er tilladt. Specielt anvendelse af forstærket lyd og brug af kunstigt lys kan være meget forstyrrende i forhold til naturen og i forhold til den øvrige rekreative udnyttelse af området, selv når der er tale om mindre arrangementer. Bestemmelserne om arrangementer bør derfor præciseres og der bør kun		
DN København	I forhold til kapitel 4 om generelle plejeforskrifter savnes en status og vurdering af den hidtidige pleje og ikke mindst en oversigt over den eksisterende naturtilstand. Hvilke plejetiltag har fremmet den prioriterede natur? Hvilke nye tiltag er der behov for?	Der er ingen status og vurdering af den hidtidige pleje.	Ingen ændringer
DN København	Vi bifalder den nye bestemmelse 4.2.1.1.3 Fauna om flagermus, men savner her en opmærksomhed på at det er vigtigt at sikre ikke bare eksisterende flagermustræer men også at arbejde for at der fremtiden	DN’s synspunkt tages til efterretning.	Ingen ændringer

Udkast

	udvikler sig nye flagermustræer til erstatning for de eksisterende efterhånden som de dør og forsvinder. Der savnes tilsvarende afsnit om padder og dagsommerfugle. Endvidere savnes der fokus på Vestvoldens betydning som habitat og ledelinje for flagermus.		
DN København	For kapitels 6 har vi følgende bemærkning vedr. Københavns Kommune: I afsnit 6.3.8 om Voldareal mellem Jyllingevej og kommunegrænsen uden den historiske vold og Ejbylejren oplyses om flagermus-artsforekomster og i afsnit 6.2.5 oplyses om fund af 6 arter flagermus i Kagsmosen. Det må dog antages, at der er en fast forekomst af flagermus langs hele Vestvolden. Kun at nævne disse to forekomster er misvisende og giver indtryk af, at flagermus kan ignoreres andre steder.	Der er lavet flagermusregistrering i Strandparken ifm. § 3-registrering. Der er ikke lavet registreringer i Brøndby Kommune. Alle nyere registreringer ligger på Miljøportalen og arter.dk.	Ingen ændringer
DN København	Vi kan videre konstatere at forekomsten af disse biologiske interesseområder ikke afspejles i plejetiltagene, som alene fokuserer på fortidsmindet og herunder åbner mulighed for yderligere træfældning – uden henvisning til hensyntagen til	DN's synspunkt tages til efterretning.	Ingen ændringer

Udkast

	flagermus eller andre naturinteresser.		
DOF København	I det følgende refererer planens ”ophav” til den formelle udgiver, Naturstyrelsen. I kolofonen angives en redaktion, som foruden medarbejdere fra Naturstyrelsen Hovedstaden også omfatter repræsentanter for de fire beliggenhedskommuner angivet som afsendere. På baggrund af tidligere erfaringer med plejeplanernes tilvejebringelse og kontakt med kommuner er det imidlertid vores indtryk, at hovedansvaret for planens udseende ligger hos medarbejdere fra Naturstyrelsen.	DOF’s synspunkt tages til efterretning	Ingen ændringer
DOF København	I stedet for det formelle navn ”Udkast til pleje- og anlægsplan for Vestvolden 2026-2030” vil vi for nemheds skyld betegne det kommenterede dokument ”plejeplanen” og evt. referere til at det er 6. version af denne. Den forrige udgave af plejeplanen, ”Pleje- og anlægsplan for Vestvolden 2021-2025”, betegnes i det følgende ”Plejeplan 2021” eller der henvises til, at det var version 5 af plejeplanen.	DOF’s synspunkt tages til efterretning	Ingen ændringer
DOF København	Generelt er plejeplanteksten i den seneste version uoverskuelig, da flere dele af teksten mangler og dokumentet i stedet er fyldt med henvisninger til den forrige version	Der er udarbejdet en ny samlet plan, så planen ikke længere er fyldt med henvisninger til den forrige plan.	Rettet

Udkast

	af plejeplanen, som i øvrigt på visse punkter henviste til en tidligere version. Det er således nødvendigt at læse mindst to forskellige dokumenter samtidig for at få overblik over plejeplanen. Dette vil gøre det unødig besværligt at gennemføre planen som tænkt, og der er stor risiko for, at væsentlige hensyn, der fremgår af andre afsnit, bliver overset. Hvis der i fremtiden sker ændringer i den serverstruktur, som linkene i udkastet henviser til, vil meningen helt gå tabt på grund af ”døde links”. Men kunne i det mindste vedlægge den forrige version som bilag.		
DOF København	Dertil kommer, at planudkastet yderligere fremstår som et ufærdigt dokument, med mange skrivefejl, ufærdige overskrifter og fejl i kortmaterialet. Dette ses allerede fra de indledende kapitler, hvor Pleje- og anlægsplanen flere steder benævnes ”Drift- og plejeplanen”. Man vil også bemærke mange stavefejl i de citater, som er gengivet ordret i forbindelse med vores kommentering af planens forskellige afsnit nedenfor. Der er således ikke kun brug for en ekstra korrekturlæsning men en grundig gennemarbejdning af dokumentet, inden det er færdigt til brug. Man må håbe, at Naturstyrelsen ikke lægger den samme sløsethed i forhold til planens implementering,	DOF’s synspunkt tages til efterretning	Stave- og skrivefejl er rettet. Overskrifter er rettet. Kortmateriale er opdateret.

Udkast

	herunder de naturhensyn der skal tages under dette, som man tilsyneladende har i forhold til dens tilblivelse.		
DOF København	Vi er imidlertid henvist til at kommentere den aktuelle kladde, uagtet at konkrete henvisninger (forhåbentlig) kan blive ændret senere i processen. Dette er ikke hensigtsmæssigt, da revisionsprocessen kan resultere i indholdsmæssige ændringer, som foreningerne er afskåret fra at tage stilling. På den positive side kan man måske håbe på en større lydhørhed hos Naturstyrelsen over for konkrete ændringsforslag, nu hvor teksten alligevel skal gennemarbejdes af andre årsager.	DOF's synspunkt tages til efterretning	Ingen ændringer
DOF København	**Kapitel 2** **Forvridning af plejeplanens formål i forhold til fredningens formål** Ifølge dispositionen skal man læse den forrige udgave af plejeplanen sideløbende med det nye udkast for at få den fulde forståelse for plejeplanens baggrund. Udkastet rummer således kun enkelte nye afsnit, hvis placeringer i forhold til den "gamle" plejeplan i øvrigt ikke alle er entydige. I det første nye (men unummererede) afsnit i Kapitel 2 erklærer Naturstyrelsen, at " *Drift-*	Der er udarbejdet en ny samlet plan, så man ikke behøver læse i den forrige plan sideløbende. Nummerering af overskrifter er rettet til i den nye samlede plan.	Samlet plan med nummerering er udarbejdet. Hovedformål rettet til formål.

Udkast

og plejeplanen for Vestvolden, handler om fortidsmindet og har som hovedformål, at sikre det beskyttede fortidsminde for eftertiden ved målrettet vedligehold i form af drift- og pleje, herunder at fortidsmindet er forståeligt i landskabet gennem fremtræden og erkendbarhed."
(Bemærk fejlen i benævnelse af dokumentet – et tegn på Naturstyrelsens sløsethed i forhold til planen.)
Den "nye" formålsbeskrivelse er i strid med teksten i forordet og afviger fra fredningens formål. Dette beskrives foruden i Fredningskendelsen i den del af indledningen, som ikke er gengivet fra version 5 og som derfor bliver overset, hvis man ikke har denne liggende ved siden af den nye tekst. Den udeladte tekst lyder: "*Fredningens formål er dels at beskytte fæstningsanlægget, dels at bevare og forbedre de landskablige og biologiske værdier samt fastholde og sikre offentlighedens ret til at færdes i området.*" De to tekster kommer til at modsige hinanden, når hensyn til fortidsmindet nu omdefineres til at være hovedformål.
Den nye tilføjelse om fortidsmindet som plejeplanens hovedformål er ikke i overensstemmelse med fredningen, særligt hvis denne ensidige prioritering modarbejder

Udkast

fredningens to andre, med fortidsmindehensynet sideordnede formål. Ifølge fredningskendelsen er sikring af kulturhistoriske værdier (fortidsmindet), landskabelige og biologiske værdier samt rekreative værdier således tre sideordnede formål. Det fremgår således af fredningstekstens §1, at et formål med fredningen er "*at bevare og forbedre de landskabelige og biologiske værdier, der er knyttet til fredningsområdet, herunder at sikre fæstningsanlægget passende omgivelser og øge områdets funktion som spredningskorridor for plante- og dyreliv*".
Fredningskendelsen tilkendegiver ingen prioritering imellem disse formål.
Naturklagenævnet udtrykker i indledningen til fredningskendelsen fra 1996 en intention om, at fredningsområdet skal administreres og plejes efter en helhedsvurdering. Dette bør også fremgå af plejeplanteksten, som i det hele taget bør være mere afbalanceret end det ses i det nuværende udkast.
Det fremgår af fredningskendelsen, at fredningen træder i stedet for en række andre beskyttelsesordninger, herunder naturtypebeskyttelsen i Naturbeskyttelseslovens §3. Det er således afgørende, at fredningen administreres således, at de biologiske interesser ikke bliver underordnet andre hensyn på en

Udkast

måde, så de er ringere stedt, end hvis fredningen ikke var gennemført. 3

Alt i alt synes Naturstyrelsen her at handle i strid med fredningen, hvilket Fredningsnævnet ikke bør sidde overhørigt.
Denne prioritering har ikke kun teoretisk værdi, da den påvirker muligheden for at varetage de andre formålsbestemte interesser.
Det fremgår således af fredningskendelsen (§2), at tilstandsændringer (dermed også naturforbedrende tiltag) ikke kan gennemføres, medmindre de er nævnt i en plejeplan. Dette gælder eksempelvis terrænændringer og varige ændringer i vegetation. Det fremgår af fredningskendelsens §11 stk. 3, at en plejeplan skal fastlægge retningslinjer, der findes hensigtsmæssige for at fredningens formål kan opfyldes, og at dette kan omfatte sikring af de naturhistoriske værdier. Det med fortidsmindehensynet ligestillede formål om forbedring af de naturmæssige værdier kan på grund af §2 således kun realiseres, hvis det muliggøres af plejeplanen.
Jeg fristes til at citere et tekstafsnit fra 2. udgave af plejeplanen, som for længst er forsvundet fra de senere versioner:
” *Under hensyntagen til de kulturhistoriske værdier skal*

Udkast

områdets rekreative muligheder forbedres, og naturværdierne skal beskyttes mod tiltag, der forringer plante- og dyrearters livsvilkår. Midlerne hertil er en differentieret pleje som delområde for delområde tager sit udgangspunkt i en afvejning og prioritering af værdier og mål. Til fremme af den nødvendige diskussion er der udarbejdet nye begreber for vegetationsplejens slutmål, der rubriceres i fire forskellige bevoksningstyper.
Der findes kulturhistoriske, landskabelige og botaniske data, som naturligt må indgå i en sådan prioritering. På basis heraf udpeges områder, hvor der skal tages særlige hensyn til svampe og visse botaniske interesse, ligesom der kan formuleres en generel forskrift om hensyntagen til flagermus. Endelig er der udarbejdet en langsigtet plan for pleje og renovering af voldalléen."
Når man ser på den meget omfattende indsats, der i kraft af befæstningsprojektet er gjort for ét af de tre sideordnede formål, fremstår plejeindsatsen meget ubalanceret. Nu, hvor befæstningsprojektet er afsluttet, må det være på tide med målrettede indsatser for de øvrige formål, herunder til fremme af naturværdierne.

Udkast

DOF København	Et eksempel på plejeplanens ensidige fokus på udvikling af fortidsmindet er forholdet til Avedøresletten i Hvidovre Kommune. Avedøresletten er omfattet af fredningen og plejeplanen og tidligere militært område men ikke del af fortidsmindet. At sletten af praktiske grunde er omfattet af den samme plejeplan som fortidsmindet, bør ikke føre til en ringere naturtilstand som følge af en ensidig prioritering af dette. Størsteparten af Avedøresletten afgræsses med får. Vegetationen er meget ensartet, med begrænset blomsterrigdom som følge af den ensidige plejeform. Derved bliver slettens potentiale som lysåben naturtype med tilknyttede fugle-, plante- og insektarter ikke forløst. Et særligt problem på Avedøresletten er, at tre vandhuller, der er gravet til gavn for bl.a. padderne som afværgetiltag i forbindelse med dispensation til nedlæggelse af §3-søer under etablering af jernbanen til Ringsted via Køge, er i tilgroning som følge af manglende naturpleje. To af vandhullerne befinder sig på den afgræssede del af sletten men er hegnet fra, så de græssende dyr ikke kan pleje dem. Det tredje vandhul befinder sig ved et stiforløb, der ikke indgår i græsningsfolde. Naturstyrelsen forsømmer således at	Avedøresletten har været afgræsset med får i over 20 år, og er et stort aktiv for lokalbefolkningen. Fårene afgræsser den tilstødende voldanlæg, hvor heste og kvæg ikke kan benyttes. Hegnene omkring vandhullerne på Avedøresletten er nedtaget.	Tekst om pleje af vandhuller er tilføjet: ”Nye og eksisterende vandhullers bredzoner kan plejes ved afgræsning og/eller regelmæssig rydning af vedplanteopvækst hvert 3. år. Intervallet mellem rydninger behøver ikke nødvendigvis være 3 år – et andet tal kan bruges efter en konkret vurdering af, hvor hurtigt vandhullerne i området gror til. På tilsvarende vis skal der udvikles konkrete tiltag, der kan fremme andre artsgrupper som bl.a. fugle og insekter.”

Udkast

	vedligeholde afværgeforanstaltninger, der var en forudsætning for baneprojektets lovlighed. Undertegnede nævnte allerede ved den foregående plejeplanrevision for 5 år siden problemet med tilgroning af de frahegnede vandhuller. Naturstyrelsens repræsentant var på dialogmødet positiv overfor at flytte hegnene, så det blev muligt at pleje vandhullerne. I høringsnotatet fremgik det ligeledes, at Naturstyrelsen var indstillet på at flytte hegnene, så vandhulsbredderne kunne afgræsses af fårene. Dette kunne ifølge høringsnotatet endda klares uden at det var beskrevet i planen, hvilket blev benyttet som undskyldning for at teksten ikke blev ændret. Resultatet var passivitet. Modsat træfældningerne, der var nævnt i plejeplanen og som fik et omfang, som ingen udenforstående havde kunnet forestille sig, blev der i løbet af de 5 år intet gjort for at modvirke tilgroning af vandhullerne. Derfor bør det udtrykkelig fremgå af tekst og kortmateriale, at vandhullerne fremover skal vedligeholdes. Dette følger i øvrigt også af den generelle plejepligt for §3-naturtyper på offentlig jord.		
DOF København	Det er her problematisk, at plejeplantekstens statusafsnit ikke er	Registreringer af arter kan ses på Miljøportalen og arter.dk.	Ingen ændringer

Udkast

opdateret i forhold til Hvidovre Kommunes over 10 år gamle undersøgelser af Avedøreslettens paddefauna i 2012. Der er efterfølgende foretaget kommunale undersøgelser af vandhullerne i 2017 og 2022, der kunne bruges som udgangspunkt for en vurdering af behov for naturplejeindsats. Plejeplanens statusafsnit forbigår desuden forekomsten af invasive signalkrebs, der udgør en trussel mod hjemmehørende europæiske flodkrebs og andre vandlevende organismer. Arten har været kendt fra det sydlige vandhul på Avedøresletten igennem en årrække, og mængderne af signalkrebs i dette er efterhånden så store, at både padder og vandinsekter synes at være gået tilbage.
Hvidovre Kommunes Naturcenter Quark bruger regelmæssigt det vandhul, hvor krebsene er kendt fra, så kommunen kan ikke være ubekendt med forekomsten. Forekomsten af en aggressiv invasiv art bør helt klart behandles i den plejeplan, der fastlægger retningslinjer for drift og tilstandsændringer. Artens udbredelse i voldgravssystemet bør også kortlægges. Det skal her bemærkes, at forekomsten af signalkrebs blev nævnt allerede ved 2021-revisionen af plejeplanen, hvilket fremgår af høringsnotatet til denne. Der blev da ikke foretaget

Udkast

	ændringer i forhold til planudkastet, men det kan undre, at man ved den aktuelle revision ikke har benyttet sig af lejligheden til at forholde sig til denne trussel mod dyre- og planteliv. Der er afsnit om invasive planter, så det er oplagt også at forholde sig til invasive dyrearter. At bekæmpelse af signalkrebs i praksis har vist sig at være ekstremt vanskelig, er ingen grund til at fortie problemstillingen.		
DOF København	**Habitatdirektivet** Det er positivt, at plejeplanteksten nu – for første gang i 25 år og 6 versioner – nævner, at driften af Vestvolden (selvfølgelig) skal overholde EU-Habitatdirektivet, som i parentes bemærket har haft gyldighed i hele den tid, hvor Vestvolden har været fredet. Habitatdirektivet trådte således i kraft den 1. januar 1993, mens fredningen er fra 1996. 5 Desværre kommer denne erkendelse noget sent nu, hvor flere års storstilede træfældninger i forbindelse med Befæstningsprojektet er afsluttet. At dette er tilfældet, fremgår af den nye plejeplanversions forord. De seneste fældninger på strækningen ud for Avedøresletten i efteråret 2023 havde et omfang, så det er svært at forestille sig, at de ikke har haft negativ betydning for	DOF's synspunkt tages til efterretning. I øvrigt henvises der til mail til DOF af 5. okt. 2023 fra Naturstyrelsen Hovedstaden: *"Hej John.* *J.nr. 22/24325* *Tak for din henvendelse.* *Naturstyrelsen har valgt at udføre fortidsmindeplejen i september måned, bl.a. af hensyn til eventuelle ynglende flagermus. Inden fældning er de blivende træer blevet markeret, og udvalgt efter hvilke træer der havde mest biologisk værdi, det vil sige hjemmehørende træer, ældre store træer og gerne med mange mikrohabitater. Jeg har talt med maskinførerne, som ikke har oplevet, at der er fløjet flagermus ud af de træer der er blevet fældet.*	Ingen ændringer

Udkast

flagermus. Skov- og parkagtige bevoksninger blev i et område på ca. 8,7 hektar og en længde på 1,2 km langs voldterrænet omdannet til åbent, vindfølsomt voldterræn med spredte solitærtræer. Dette forhold er behandlet nærmere i en anden henvendelse, så det skal kun opridses kort her.
På fældningsstrækningen er der registreret forekomst af mindst 8 flagermusarter i årene lige før fældningerne. Herunder flere arter, der bruger hule træer som rastested. Brun langøre (tidl. benævnt langøret flagermus), der jager i tilknytning til tæt underskov og strukturrige skovbryn, blev registreret på strækningen få måneder før fældningerne. I det mindste brunflagermus, dværgflagermus og troldflagermus rastede i flagermuskasser på volden i starten af september 2023, få dage før fældningerne blev påbegyndt. Disse flagermuskasser var opsat 11 år forinden (2012) i et samarbejde mellem Banedanmark, Vejdirektoratet og Naturstyrelsen. I stedet for at bevare alle flagermuskasserne fældede Naturstyrelsen træer, hvori 60% af den samlede mængde flagermuskasser ved volden hang. At de forsvundne kasser ikke er genopsat vises af, at en anvendelig kasse blev efterladt på jorden, hvor den endnu lå ½ år og 1½ år efter

Der er ikke udarbejdet miljøkonsekvensvurdering for plejen af fortidsmindet, da det er beskrevet i den gældende plejeplan se side 66, se her: https://naturstyrelsen.dk/media/300132/pleje-og-anlaegsplan-for-vestvolden-2021-2025.pdf . Naturstyrelsen udarbejder ikke miljøkonsekvensvurderinger når vi foretager fældninger som et led i drift og pleje af de arealer vi forvalter. Det er vurderingen at den økologiske funktionalitet i området bibeholdes, da andre arealer og træer vil optræde som levested for bl.a. flagermus. Både nord og syd for projektområdet er der ikke fældet, ligesom der heller ikke er fældet på den træbevoksede del af forlandet.

Træerne i voldalléen er plantet i forbindelse med anlæg af Vestvolden, og er derfor ældre end træerne på selve voldanlægget. Træerne på volden er selvsået efter anlægget blev opgivet som forsvarsværk efter 1. verdenskrig.

Arbejdet er stort set afsluttet nu."

Der henvises også til mail til DOF fra Naturstyrelsens hovedkontor af 30. jan. 2025:
"Kære John

Udkast

fældningerne. Dertil kommer, at rester af mindst tre ødelagte kasser, der formentlig er blevet knust under væltende træer, senere kunne findes på den ryddede strækning.
Ved flere besøg har jeg konstateret, at de fleste af flagermuskasserne var beboet i august-september, og der blev også fundet rastende flagermus i kasser i juni. Flagermuskasserne synes dermed at supplere de naturlige hulheder i træer, hvis omfang i øvrigt er uvist både før og efter fældningerne.
Fældningerne er efter oplysninger fra Naturstyrelsen udført uden forundersøgelser og konsekvensvurdering i forhold til bilag-IV arterne. Dette kan være ulovligt.
I kraft af de manglende kortlægninger kan det ikke vurderes, i hvilket omfang flagermusenes rastemuligheder på Vestvolden er blevet forringet som følge af fældning af hule træer og træer med flagermuskasser. Der er modsat ved andre myndigheders fældning af hule træer i forbindelse med VVM-pligtige projekter ikke indarbejdet tiltag, som ved at skabe nye egnede rastesteder kan opretholde den økologiske funktionalitet af flagermusenes yngleområder og rasteområder. Fjernelsen af en del af flagermuskasserne reducerer i sig selv flagermusenes rastemuligheder. De resterende kasser benyttes fortsat

Naturstyrelsen skal først og fremmest beklage mange gange, at din henvendelse i første omgang desværre var blevet overset og derfor ikke er behandlet rettidigt.

I forhold til besvarelse af din henvendelse, så har Naturstyrelsen forstået og behandlet to af punkterne som anmodninger om aktindsigt.

*Dels ønsker du "**aktindsigt i Naturstyrelsens retningslinjer for håndtering af bilag-IV arter ved træfældning og andre aktiviteter, som Naturstyrelsens enheder udøver**"*
Naturstyrelsen har ikke selvstændige retningslinjer der specifikt retter sig imod håndtering af bilag IV-arter i forbindelse med den almindelige drift. Naturstyrelsen har dog identificeret følgende retningslinje som retter sig imod registrering og beskyttelse af bl.a. beskyttede arter og som derfor udleveres:

- *Retningslinje for Pas på kort pr. 31_05_2024 (inkl. bilag 1)*

Bemærk dog, at denne retningslinje først er trådt i kraft pr. 31. maj 2024, samt at der er tale om et internt arbejdsdokument som løbende opdateres. Desuden tilsidesætter retningslinjerne ikke

Udkast

trods de ny meget mere åbne omgivelser, hvilket kan indikere mangel på andre rastemuligheder for flagermus. Reduktionen af flagermusbestandes jagtmuligheder som følge af rydningerne kan i sig selv have skadet den økologiske funktionalitet af bevarede yngle- og rasteområder langs volden.
Dertil kommer, at Naturstyrelsen kan have overtrådt Habitatdirektivets og lovgivningens individbeskyttelse ved at gennemføre fældningerne uden andre afværgetiltag for flagermus end lokalisering af arbejdet udenfor yngle- og overvintringsperioderne. Der var dokumenterbart beboelse i flere flagermuskasser få dage før fældningerne. Fund af knuste flagermuskasser efter fældningen tyder på, at der ikke er taget forholdsregler for at beskytte evt. rastende dyr i disse.
Hvis de ovenstående formodninger passer, har Naturstyrelsen vist manglende respekt for den lovbestemte artsbeskyttelse, som naturligvis også skal overholdes ved implementering af plejeplanen. I så fald vækker det alvorlig bekymring over Naturstyrelsens forvaltning af sit ansvar som plejemyndighed. 6

De samme mangler i forhold til artsbeskyttelsen kan også være gældende i forbindelse med andre træfældninger udført af

den generelle lovgivning på området.

Du har desuden anmodet om ” ***at se Naturstyrelsens konsekvensvurdering og planer for afværgetiltag i denne situation*** *”. Naturstyrelsen forstår dette som en anmodning om aktindsigt i konsekvensvurdering og plan for afværgetiltag i forbindelse med rydning af trævækst på Vestvolden i september 2023.*
Naturstyrelsen har ikke identificeret akter herom, men kan alene henvise til svar fra den lokale skovfoged til dig den 5. oktober 2023, hvoraf fremgår, at der ikke er udarbejdet miljøkonsekvensvurdering i den forbindelse (vedhæftet).

Klage over denne afgørelse kan ske til Ministeriet for Grøn Treparts Departement. Du skal dog indledningsvis sende din klage til Naturstyrelsen. Hvis afgørelsen fastholdes, sender Naturstyrelsen din klage samt sagens dokumenter til departementet snarest og som udgangspunkt senest syv arbejdsdage efter modtagelsen af klagen, jf. offentlighedslovens § 37, stk. 1 og 2, og miljøoplysningslovens § 4b.

Udkast

Naturstyrelsen, såsom tidligere rydninger og udtyndinger i regi af Befæstningsprojektet og fældning af risikotræer i Voldalleen. Flere af de gamle træer i alleen er hule og dermed potentielle rastesteder for flagermus, hvad man har kunnet forvisse sig om ved at se på stubbene efter fældede alletræer. Selvom det er for sent i forhold til den store skade på flagermusenes levevilkår, kan den nye tekst i Kapitel 2 stadigvæk have betydning i forhold til fremtidige træfældninger, hvis Naturstyrelsen og de øvrige plejemyndigheder fremover ændrer praksis.
Derfor foreslås det, at den noget vage tekst strammes op, så den afspejler de standarder for sikring af artsbeskyttelsen, der eksempelvis er fulgt ved Vejdirektoratets udvidelse af Amagermotorvejen, hvor der lægges op til etablering af erstatningsrastesteder for fældning af træer med flagermusegnede hulheder. Et tiltag, der i øvrigt tænkes udført på Naturstyrelsens arealer langs Vestvolden.
Til orientering omfatter Vejdirektoratets erstatningstiltag veteranisering af træer med skabelse af huller i det dobbelte omfang som antallet af egnede flagermustræer der skal fældes, opsætning af et tilsvarende antal flagermuskasser samt sikring af et antal træer af samme omfang som de fældede

I forhold til dine øvrige spørgsmål, så vil disse blive besvaret hurtigst muligt.
Naturstyrelsen gør dog opmærksom på, at NST som udgangspunkt er underlagt Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljøs (tidl. MST) myndighed i forhold til artsbeskyttelsesbestemmelserne. Naturstyrelsens myndighedsbeføjelser er beskrevet i "Bekendtgørelse om henlæggelse af opgaver og beføjelser til Naturstyrelsen, herunder Kystdirektoratet". Heraf fremgår det bl.a. at NST er bemyndiget til at udstede adgangsforbud jf. naturbeskyttelseslovens § 27 på egne arealer, hvilket NST i særlige tilfælde gør brug af, f.eks. i tilfælde af særligt følsomme, ynglende rovfugle."

Udkast

	træer imod fremtidig fældning. Plejeplanen mangler i øvrigt en procedure til sikring af sådanne træer, der udpeges til at indgå i afværgetiltag. På den baggrund foreslås det, at der i plejeplanens Kapitel 6 indarbejdes tilsvarende veteraniseringstiltag mm. som ved motorvejsudvidelsen i et proportionalt omfang i forhold til antallet af træer med hulheder og flagermuskasser, der blev fjernet i efteråret 2023. Det må være muligt at komme frem til et skønsmæssig bud på dette antal, på baggrund af de (endnu) urørte dele af Volden. Dette vil også gavne de hulrugende fugle, der kan have mistet redesteder ved fældningerne.		
DOF København	**Arrangementer** Dette nye afsnit er ligeledes unummereret, og det fremstår ikke klart, hvor i Kapitel 2 det er tænkt indsat. I den nye tekst er indarbejdet et foruroligende afsnit: *" **Arrangementer**: Større arrangementer over 25.000 deltagere skal undergå undersøgelser af habitatpåvirkninger, og holdes udenfor selve fortidsmindet. Plejemyndigheden skal sættes krav for afholdelse, for at skåne eksisterende beskyttede værdier bedst muligt."*	Afsnittet om arrangementer fjernes helt, da det rigtig nok giver anledning til misforståelser.	Rettet

Udkast

Dette kan for det første give det indtryk, at Naturstyrelsen vil tillade arrangementer med deltagerantal på over 25.000 deltagere i et fredet område. Dette finder jeg, er en lemfældig omgang med den beskyttelsesordning, som fredningen skulle indebære.
For det andet giver teksten det indtryk, at Naturstyrelsen vil tillade arrangementer med deltagerantal i størrelsesordenen op til 25.000 deltagere uden at det vurderes, om disse kan fører til beskadigelse af beskyttet natur eller forstyrrelse af strengt beskyttede arter. Her er det på sin plads at minde om, at Habitatdirektivets levestedsbeskyttelse er uden forbehold, og at enhver form for forsætlig forstyrrelse eller drab på Bilag-IV-arter (individbeskyttelsen) er forbudt, uanset om et arrangement har 500 deltagere eller 24.999 deltagerere. Det er en del af den danske Stats forpligtelser overfor de andre EU-lande, og det skal Staten også overholde selv. Selvom det kun er i VVM-regelsættet det er påkrævet, at aktiviteter, der potentielt kan føre til overtrædelse af Habitatdirektivets beskyttelse skal konsekvensvurderes, er en sådan vurdering i praksis en forudsætning for, at de normalt ufravigelige forbudsbestemmelser kan blive overholdt.

Udkast

DOF København	**Angående Kapitel 3, Værdier og interesser -status** Her henviser den 6. udgave af plejeplanen på nær et enkelt afsnit til teksten i den 5., der dermed må opfattes som del af den reviderede plejeplan og derfor kan kommenteres på linje med de nyskrevne dele. I forhold til sjældnere flora fortælles det i denne (afsnit 3.4.1.2), at der i 2009 blev gennemført eftersøgning af 15 opmærksomhedskrævende plantearter. Af disse arter blev kun genfundet 5, hvoraf de tre hørt til skovhabitater, mens de sidste to hørte til i lysåbne naturtyper. Indtil engang i 1950-60'erne blev Vestvolden holdt som overdrev med høslet. Hovedparten af de opmærksomhedskrævende arter fordrer ifølge teksten i afsnit 3.4.1.2 lysåben natur uden stor konkurrence. Disse kan være forsvundet som følge af de mellemliggende års tilgroning og udvikling henimod skov. Hvis de har overlevet, kan de ifølge af statusafsnittets tekst fremmes af en pleje, der tilgodeser blomstrende overdrevsvegetation. På den anden side kan afgræsning med får forhindre netop dette. De skovtilknyttede arter kan modsat blive trængt som følge af skovrydning.	Der er ingen aktuelle planer om, at floraen, fauna m.v. kortlægges inden for det fredede område, i forbindelse med udarbejdelsen af ovenstående plan.	Ingen ændringer

Udkast

Det skal bemærkes, at den omtalte floraundersøgelse nu er 17 år gammel, og at plejeplanen i mellemtiden er revideret 4 gange. Befæstningsprojektet var kun lige påbegyndt på tidspunktet for undersøgelsen, mens lysstilling mv. i mellemtiden er fuldt gennemført. Alligevel er der ikke lagt op til opfølgende undersøgelser for at kvalificere udsagnene om 2009-undersøgelsens resultater. Her kan det konstateres, at Naturstyrelsen i 2025 endnu engang gennemfører en revision af plejeplanen uden at evaluere tidligere indsatser i forhold til naturværdierne. Der er således uklarhed over, hvilken effekt en række af de tidligere tiltag har haft på natur- og kulturværdierne. Som resultat gennemføres plejetiltagene nærmest i blinde, og der bliver ikke fulgt op der, hvor intentionerne bag tidligere tiltag ikke er lykkedes. I det følgende gives nogle få eksempler på tidligere tiltag, hvis effekt og konsekvenser kunne fortjene at blive belyst.		
Trærydninger på volden er blandt andet blevet begrundet i, at trærødderne kunne ødelægge fortidsmindet. Har disse rydninger haft den ønskede effekt i form af bl.a. reduktion af erosion, eller har frilægning og eksponering af	Det er for tidligt at sige, hvilke effekter trærydninger har haft.	Ingen ændringer

Udkast

vegetationsløse skråninger i stedet ført til erosionsskader?	
I hvilket omfang er der efter udtynding/lysstilling/rydning af træer i de 4 kommuner konstateret stormfald blandt de efterladte træer som følge af, at disse er blevet mere eksponerede for elementerne? Det er sket mindst en gang efter fældningerne udfor Avedøresletten.	Der er ikke konstateret stormfald efter træfældning ved Avedøresletten.
Har lysstilling af voldområder haft positiv effekt på lyskrævende flora, og er der sket en genspiring af sjældne arter fra frøpulje, eller er der tværtimod sket yderligere tilbagegange for de resterende opmærksomhedskrævende plantearter som følge af ændring fra skovagtig vegetation?	Der er ikke foretaget flora- og faunaundersøgelser på og ved Avedøresletten.
Har den aktuelle fåregræsning negativ betydning for mulighederne for genskabelse af overdrevsflora, og kan der opnås biologiske fordele ved justering af afgræsningen uden at de landskabelige og fortidsmindevedligeholdelsesmæssige fordele mistes?	
I høringsnotatet til plejeplanrevision 2021 besvarede Naturstyrelsen DOF's bekymring over påvirkning af flagermus ved de omfattende trærydninger ud for Avedøresletten med udsagnet " *det vurderes at rydning af opvækst på volden ud for Avedøre sletten, vil fremme insektlivet og dermed flagermus*". Dette ønskes dokumenteret, særligt i	

Udkast

betragtning af, at fåregræsningen synes at forhindre opvækst af vegetation, hvori insekter kan leve. I 2025 var store dele af det ryddede voldterræn enten vegetationsløs eller bevokset med næringselskende højstauder, herunder tidsler.	
Har de tiltag, som tidligere er udført for at gøre visse bunkere egnede som overvintringssteder for flagermus, haft den ønskede effekt? Hvis ikke, hvad kan der så gøres for at realisere de tiltag, der indgik i tidligere plejeplansversioner?	Der er ikke foretaget faunaundersøgelser i bunkere.
Hvilken effekt har opsætningen af flagermuskasser i samarbejde mellem Naturstyrelsen, Vejdirektoratet og Banedanmark haft på flagermusbestandene? Hvilken effekt har det, at en del af disse kasser nu er forsvundet samtidig med fældningen af de træer, hvorpå de hang, mens en stor del af de resterende nu hænger på vindeksponerede solitærtræer? Det kan tilføjes, at Vejdirektoratet fulgte disse kasser i de første 3 år, og at undertegnede i årene inden fældningsarbejdet på denne strækning kunne konstatere, at en stor del af en undersøgt stikprøve af disse flagermuskasser blev benyttet som rastesteder af flagermus.	Det er ikke undersøgt.

Udkast

DOF København	I den oversprungne tekst fra 5. plejeplansudgave nævnes det også (afsnit 3.4.1.5), at den da "*forrige Pleje-og anlægsplan definerede en række biologiske interesseområder. Disse fastholdes i nærværende plan, men på baggrund af bl.a. svampeundersøgelsen udvides området i Rødovre mod nord frem til Ejbyvejs forlængelse.*" Der kan imidlertid ikke ses nogen skravering for biologiske interesseområder på de ledsagende kortbilag i dette område. Dette må være en fejl i kortmaterialet. Fejl kan resultere i, at beskyttelseskrævende arealer bliver udsat for uhensigtsmæssige indgreb. Modsat tidligere revisioner har man undladt at copy-paste tidligere skrevne afsnit af plejeplanen med gennemgang af naturgrundlaget. Den samme manøvre skete i forrige periode, hvor beskrivelse af en række lokationer blev henvist til den 4. version af plejeplanen: " *Pleje- og anlægsplanen 2021 -2025 er blevet redigeret med henblik på, at pleje- og anlægsdelen træder mere frem i teksten. Beskrivelserne af Radiostationen, POL lageret ved Roskildevej, Ejbybroanlægget, Avedøre Flyveplads, Seismografen, GJF Husumlejr og Skelmarkering er ikke medtaget i denne version, men kan fortsat findes i pleje- og anlægsplanen 2011 – 2015*". Store dele af teksten i 5. udgave kunne	Tak for at henlede opmærksomheden på nye undersøgelser, herunder §3-kortlægning. Disse kortlægninger vil indgå i kommunernes forvaltning af det fredede område, uanset om de oplistes i planen. Registreringer kan ses på Miljøportalen og arter.dk.	Ingen ændringer

Udkast

desuden genfindes fra tidligere plejeplansversioner, uden at den nødvendigvis afspejledes i eller understøttede plejetiltag.
Denne 6. udgave af plejeplanen er således et patchwork af forskellige versioner med ændringer og tilføjelser, hvor man let kan blive i tvivl om sammenhængen mellem beskrivelser og planlagte tiltag. Hvis ønsket er at fremhæve pleje- og anlægsdelen, kunne det anbefales at samle de beskrivende og mere ”statiske” afsnit fra tidligere plandokumenter i et bilag til plejeplanen, frem for at henvise læseren til at eftersøge historiske dokumenter forskellige steder.
Ved at undlade opdatering af teksten i kapitlet forsømmer Naturstyrelsen desuden at indarbejde ny viden, som er fremkommet i de seneste 5 år.
Her kan nævnes følgende – ikke udtømmende – liste over nye naturundersøgelser, der er udført indenfor fredningsområdet side 2021:
Undersøgelser af §3-naturområder indenfor plejeplanens gyldighedsområde udført som led i kommunernes pligt til at opdatere deres viden om disse hvert 6. år. I Hvidovre Kommune er de seneste undersøgelser udført i 2022.

Naturundersøgelser i området ved Tingbjerg i Københavns Kommune i forbindelse med byudvikling og

Udkast

	planlagt vejgennembrud. Disse undersøgelser omfatter blandt andet kortlægning af flagermusforekomster på den berørte del af Vestvolden. Kommunale flagermuskortlægninger i Rødovre og Hvidovre Kommuner i 2022. Naturundersøgelser, herunder undersøgelser af beskyttet natur, fredede planter, padder og flagermus i 2022 i forbindelse med forundersøgelse af udvidelse af Amagermotorvejen. Tilsvarende undersøgelser i forbindelse med udvidelse af Motorring 3. Begge motorveje grænser til Vestvoldfredningen, og de tilhørende undersøgelseskorridorer overlapper med plejeplanens gyldighedsområde.		
DOF København	**Angående Kapitel 4, Generelle plejeforskrifter** Det er uklart, hvordan den endelige plejeplantekst er udformet, da der igen henvises til den forrige plejeplansversion med ”nedenstående ændringer”, hvoraf kun det ene af to afsnit er nummereret i henhold til den gennemgående overskriftstruktur. Plejeforskrifterne må antages at være retningsgivende for Naturstyrelsen og kommunernes udførelse af naturpleje men også andre tiltag i de kommende 5 år.	DOF’s synspunkt tages til efterretning	Ny samlet plan er udarbejdet.

Udkast

Derfor er de meget uheldigt, at disse ikke findes samlet i et enkelt dokument. Dette øger risikoen for, at retningslinjer, der skal beskytte sårbar natur eller sikre en hensigtsmæssig gennemførelse af indgreb, bliver overset.
De i Plejeplan 2026 angivne ændringer består for det første af en tekst under overskriften ”Historiske beplantninger”, der ikke refererer til noget specifikt afsnit i Plejeplan 2021. Det er uklart, om dette er en tilføjelse eller en ændring af en tidligere plejeforskrift.
Det er bemærkelsesværdigt, at der igennem 6 plejeplanversioner er henvist til de historiske beplantninger, men at man først nu, efter 25 års drift, konstaterer, at der mangler overblik over status for disse. I den ”oversprungne” tekst fra Plejeplan 2021 nævnes noget tilsvarende om de biologiske interesser: ” *Der er dog stadig ikke tilstrækkeligt med data til at tilrettelægge vegetationsplejen med hensyn til varetagelse af alle biologiske interesser i fredningsområdet.*” Der er tydeligvis ikke gjort noget i de derefter forløbne 5 år for at skaffe den nødvendige viden til at kunne tilrettelægge vegetationsplejen, så den kan målrettes bedre varetagelse af biologiske interesser, jfr. den manglende opdatering af statuskapitlet. Deraf kan læres, at

Udkast

	plejemyndighederne ikke har handlet på de udfordringer for driften, der er omtalt i plejeplanerne. Dette er ret beset en falliterklæring for plejeplanerne og driften af Vestvolden siden fredningen i 1996.		
DOF København	Dernæst kan det konstateres, at der trods lejlighedsvis opremsning af naturundersøgelser (senest i version 5) ikke gøres forsøg på at integrere denne viden og supplere med målrettede undersøgelser, der kan muliggøre målrettet naturpleje. Endelig må det konstateres, at de driftsansvarlige efterfølgende ignorerer plejeplanteksten. Når der nu er indsat et nyt afsnit om vidensgrundlaget om de historiske beplantninger, kan man frygte at dette i praksis vil blive ignoreret på samme måde, så det kan blive gentaget i kommende plejeplanversioner. Den anden "ændring" består af en tekst under overskriften 4.2.1.1.3 Fauna. Under en yderligere overskrift **Flagermus** bringes teksten: " *Det skal være et mål for plejen, at der skal sættes fokus på at modvirke negative påvirkninger på flagermus. Der må ikke ske forringelse eller ødelæggelse af flagermuslevesteder eller raste/fourageringsarealer. Herunder skal ny belysning planlægges under hensyn til flagermus og nataktive insekter.*".	DOF's synspunkt tages til efterretning	Ingen ændringer

Udkast

	Dette ledsages af et uskarpt skærmdump af en liste med anbefalinger fra en ekstern flagermusrapport, uden kildeangivelse. Det kan oplyses, at listen er fra Rødovre kommunes forrige flagermus undersøgelse i 2013, hvis anbefalinger nu, 12 år senere, findes værdige til at blive refereret i plejeplanen. Naturstyrelsen går tydeligvis ikke ind for ”evidensbaseret forvaltning”.		
DOF København	Man kan undre sig over, at det i 2021-Plejeplanen på trods af input fra foreningerne ikke var relevant at skrive noget om belysning, mens der fem år senere indarbejdes anbefalinger, som allerede forelå før 2021-revsionen. Ligesom med den første ”ændring” er anvendelsen af overskrifter med fed tekst uden nummerering her i strid med typografierne i 2021-plejeplanen, og det fremstår uklart, hvad den endelige tekst skal være. Til orientering består den ”oprindelige” tekst i ”Fauna” afsnittet af følgende: *”Flagermusbestanden er formentlig øget, og det antages, at flagermusene holder til i de lukkede kasematter. Såfremt rum, der har været lukket i længere tid, åbnes, skal det kontrolleres, om rummene benyttes af flagermus. Er dette tilfældet, skal de som udgangspunkt*	DOF’s synspunkt tages til efterretning	Ingen ændringer

Udkast

	lukkes igen og overlades til flagermusene, se bilag 7.2.1 og 7.2.2. *Tilsvarende er det vigtigt at fastholde gamle træer i området, som anvendes af flagermus som deres sommer- og i nogle tilfælde vinteropholdssted. Fældning af gamle træer med sandsynlighed for forekomst af flagermus må kun foretages i perioden 1. september - 31. oktober. Bedst vil det være at topkappe træet med bibeholdelse af stammen.* *Rødovre Kommune har gennemført en registrering af flagermus i 2013, og der er fundet Vandflagermus, Troldflagermus, Dværgflagermus, Brunflagermus, og Skimmelflagermus. Forekomsten er spredt langs hele strækningen i Rødovre dog med overvægt omkring dobbeltkaponieren (se bilag 8.2).* *Hvidovre Kommune har fået foretaget en lignende undersøgelse i 2012, hvor der er registreret Vand- og Dværgflagremus. Flagermus er en bilag IV art, der er pligt til at beskytte og sikre en god økologisk funktionalitet for. Københavns Kommune har ligeledes fået foretaget en undersøgelse i Kagsmosen, hvor 6 flagermusarter er registeret (se bilag 8.1).”*		
DOF København	Kapitlet med generelle plejeforskrifter kunne givetvis blive	DOF’s synspunkt tages til efterretning	Ingen ændringer

Udkast

	mere operationelt ved en samlet revision i stedet for denne lidt intetsigende tilføjelse. Der har siden den første udgave af plejeplanen været en kraftig udvikling i forvaltningsgrundlag og praktiske tiltag til sikring af bilag-IV arter som flagermus, herunder udarbejdelse af en forvaltningsplan for flagermus, to generationer af en faglig håndbog, habitatvejledninger og en mængde principielle domstols- og nævnsafgørelser. Naturstyrelsens "søsterstyrelse" SGAV ligger inde med stor viden på området, så det ville være oplagt at inddrage denne i udarbejdelse af generelle plejeforskrifter for skovområder med flagermus. Fældningerne i Hvidovre viser, at Naturstyrelsen godt kunne have brug for en faglig opgradering på området. Med tanke på 2021-revisionen, hvor alle sådanne argumenter blev ignoreret, er det nok for meget at håbe på. Om ikke andet kunne det være, at – ligesom med afsnittet om belysning – at denne "revolutionerende" idé kan komme ind i kommende generationer af Pleje- og Anlægsplan for Vestvolden, når det kan gøres uden at Naturstyrelsens aktuelle fejl bliver for åbenlyse.		
DOF København	Fauna-afsnittets navn ville blive mere dækkende, hvis det blev	DOF's synspunkt tages til efterretning	Ingen ændringer

Udkast

udvidet med andre dyregrupper. Der er flere arter og artsgrupper, hvor driftstiltag kan have positiv eller negativ indvirkning afhængigt af udførelsen. Fredningskendelsen nævner biologiske interesser uden at specificere bestemte arter. Hvis vi bliver blandt de EU-beskyttede arter kan nævnes padderne, som foruden bilag II og IV arter også omfatter rødlistearter. Individbeskyttelsen af Bilag-IV arterne kan have betydning for tidspunkt og metode for udførelse af drifts- og plejetiltag. Dertil kommer, at nogle paddearter dårligt tåler indførsel af krebs og fisk til deres ynglesteder. En anden sårbar faunagruppe er dagsommerfuglene, der er følsomme overfor plejemetoder, der fjerner grundlaget for et eller flere af deres livsstadier, f.eks. høslet på et uhensigtsmæssigt tidspunkt. Blandt de generelle plejeforskrifter kunne der også være retningslinjer for håndtering af den invasive signalkrebs, hvor der f.eks. eksisterer et forbud imod genudsætning af fangne dyr. Tilsvarende i forhold til andre invasive arter, der er kendt fra fredningsområdet.

I småtingsafdelingen kan bemærkes, at det er misvisende at kalde flagermus for ” *en bilag IV art*”, da der er tale om en gruppe på flere arter. Ved at henvise til 2021-

Udkast

	teksten videreführer plejeplanmyndighederne denne fejl, hvilket forværrer fejlen.		
DOF København	**Angående Kapitel 5, Inventar** Som i kapitel 4 er det uklart, hvor den beskrevne tilføjelse om bænke og affaldsstativer skal placeres i forhold til Plejeplan 2021, da overskriftsnummerering og henvisning til indsætningspunkter mangler. Da de følgende indsættelser har overskriftsnummer, kan man få det indtryk, at det skal være i kapitlets indledning. Dette virker imidlertid ikke logisk, da denne har en mere overordnet karakter. Et logisk sted ville være afsnit 5.3.1. Teksten virker dermed endnu engang ufærdig og sjusket lavet. Rækkefølgen i tilføjelserne er i så fald ulogisk, da de næstfølgende tilføjelser starter med punkt 5.1.	DOF's synspunkt tages til efterretning	Ny samlet plan med samme overskriftsnummerering som forrige plan er udarbejdet.
DOF København	Til indsættelsen til afsnit **5.2.2. Stibelysning** må jeg henvise til mine bemærkninger om kapitel 4. Den nye tekst i kapitel 5 er en logisk opfølgning på dette afsnit. Det er positivt, at plejeplanen nu nævner nødvendigheden af at inddrage " *lysforurening, nataktive dyr, dark sky potentiale*" i beslutninger omkring belysning. Dette kunne være gjort allerede for 5 år siden, som følge af bemærkninger fra DOF / undertegnede. I øvrigt er "dark	DOF's synspunkt tages til efterretning	Ingen ændringer

Udkast

	sky" misvisende i en Hovedstadssammenhæng, hvor alene genskæret fra myriader af gadelamper gør det svært at se de fleste stjerner. Men det forhindrer ikke, at opretholdelse af mørke naturområder og "mørke korridorer", samt begrænsning af lysspild fra gadelamper er meget relevante også på Vestvolden. I dele af Københavns Kommune er store dele af voldanlæggets stisystem oplyst, og Voldalleens hule træers potentiale som rastesteder for flagermus forringes af gadelamper, der lyser ned af træernes stammer.		
DOF København	**Angående Kapitel 6, Plejetiltag i delområder** Modsat de foregående kapitler er dette aftrykt i fuldt omfang i den reviderede plejeplan, eller i hvert fald uden henvisninger til tekst i den tidligere version. Det må derfor antages at erstatte teksten fra plejeplan 2021 fuldt ud, hvilket er rimeligt, da det omhandler en ny planperiode. Indledningsvis bemærkes, at den nye plan har undladt at gengive de definitioner på bevoksningstyper mv. der udgjorde afsnit 6.1 i de tidligere versioner, senest version 5 (Plejeplan 2021). Dette er et brud på en praksis, der kan spores tilbage til plejeplanens allerførste versioner. Ændringen er ikke forklaret i indledningen til kapitel eller plan.	DOF's synspunkt tages til efterretning	Nummerering i kap. 6 er rettet, så den nu er ens med den tidligere plan.

Udkast

	Sammen med sjuskefejl styrker det indtrykket af ”venstrehåndsarbejde” ved revisionen.		
DOF København	I stedet for det ”gamle” afsnit 6.1. går den nye plan direkte videre til delområderne, men ikke uden rod i overskrifterne (se vedlagte udsnit). Så måske har man alligevel tænkt sig at henvise dele af kapitel 6 til version 5, men glemt at indskrive henvisningen. Sjuskeriet stopper ikke der. For det første mangler (med undtagelse af en enkelt kommune) tidligere nummerering af de overordnede kommunevise opdelinger. For det andet har overskrifterne i sektionen om delområder i Københavns Kommune i overensstemmelse med det tidligere numre af typen 6.2.x.x, på trods af, at der ikke længere er et indledende afsnit 6.1. Overskriftsnummeret 6.1. er dog bevaret, men nu som underoverskrift under den ikke-nummererede sektion ”Delområder i Københavns Kommune”. Forklaringen kan enten være, at man har slettet afsnit 6.1 men på grund af dovenskab undladt at konsekvensrette de følgende afsnitsnummereringer. Det er også muligt, at det uden omtale antages, at afsnit 6.1 skal læses i det ældre dokument.	DOF’s synspunkt tages til efterretning	Overskrifter og nummerering er rettet.

Udkast

DOF København	Når man går til de enkelte afsnit, får man indtryk af, at størsteparten af de beskrevne tiltag er gentaget fra den forrige udgave af planen, ligesom statusafsnittene stort set er identiske. I de tilfælde, hvor det handler om enkeltstående indsatser og ikke løbende vedligeholdelse, kan det konstateres, at målsætningerne fra den tidligere 5-årige planperiode i reglen ikke er realiseret. Nye tiltag til udførelse i denne planperiode handler primært om yderligere rydnings- og fældningsindsatser, der føjer sig til den fortløbende fortælling om fjernelse af vegetation og levesteder for dyrelivet. Eksempelvis i afsnit 6.2.3.3. Derimod er der langt imellem nye tiltag til fremme af biodiversitet. 13 Københavns Kommune synes helt at have forsømt at indarbejde nye biodiversitetsfremmende tiltag på trods af, at kommunen har vedtaget en ny og ambitiøs strategi for biologisk mangfoldighed. Der går det lidt bedre i Rødovre Kommune (afsnit 6.3 i tidligere versioner). I afsnit 6.3.3.4 er der indføjet et afsnit om mulighed for at udså frøblandinger og ”plante botaniske løg” med det formål at fremme biodiversitet på et enkelt lille delområde. Tilsvarende ses muligheden for biodiversitetsfremmende tiltag i afsnit om Espelunden Park, hvor	DOF’s synspunkt tages til efterretning	Ingen ændringer

Udkast

sådanne i øvrigt allerede er etableret.
Det kan dog konstateres, at etablering af ”en mindre sø på sletten” ved Espelundens idrætsanlæg er en urealiseret mulighed, der er videreført fra den forrige periode. Til gengæld er der klare planer om at udvide kunstgræsbanen, hvis Fredningsnævnet giver tilladelse. Hvor andre tiltag har karakteren ”der kan ..”, står der ”Kunstgræsbanen udvides …”.
Et biodiversitetsfremmende tiltag, der ikke er nævnt i planteksten, er opsætningen af et større antal fuglekasser på volden for et par år siden. Dette skete på privat initiativ.
I afsnit 6.3.8 om Voldareal mellem Jyllingevej og kommunegrænsen uden den historiske vold og Ejbylejren findes bemærkelsesværdigvis nok kapitlets første omtale af flagermus-artsforekomster bortset fra henvisning til fund af 6 arter flagermus i Kagsmosen. Det må dog antages, at der er en fast forekomst af flagermus langs hele Vestvolden. Kun at nævne dette ved udpegede biologiske interesseområder er misvisende og giver indtryk af, at flagermus kan ignoreres andre steder.
Det angivne biologiske interesseområde er i øvrigt ikke markeret som sådant på kortbilaget,

Udkast

	som også mangler henvisning til delområdets nummer. Forekomsten af et biologisk interesseområde afspejles ikke i plejetiltagene, der koncentrerer sig om fortidsmindet og herunder åbner mulighed for yderligere træfældning – uden henvisning til hensyntagen til morkler, orkideer eller flagermus. Behovet for hensyntagen nævnes dog under "målsætning", hvis det ellers har nogen reel værdi. Naturstyrelsens tidligere rydninger uden hensyntagen eller konsekvensvurdering skræmmer!		
DOF København	Afsnit 6.3.9.4 rummer undtagelsesvis krav om særlig hensyntagen til sårbare naturinteresser (morkler), men det er ikke i forbindelse med Naturstyrelsens egne projekter men Vejdirektoratets støjskærm langs motorvejen. Intet sted, hvor Naturstyrelsen eller kommunerne bag plejeplanen har ansvaret for indgreb, er der som her krav om at der skal samarbejdes med faglige eksperter for at finde den bedste løsning. Tankevækkende!	DOF's synspunkt tages til efterretning	Ingen ændringer
DOF København	Brøndby Kommune (afsnit 6.4 i tidligere versioner) tegner sig for begrænsede arealer, og der synes ikke at være planlagt nye tiltag. Det bemærkes, at flere træ- og kratbevoksede områder kan ryddes eller udtyndes. Når man betænker	Brøndby Kommune specificerer i plejeplanen, at udtynding af nyere opvækst på voldgravens skråninger kan fortsætte i et mindre omfang.	Rettet i plejeplanen

Udkast

	Naturstyrelsens definition på ”udtynding” (se under Hvidovre Kommune), kan man godt blive bekymret for, hvad der bliver tilbage. I nogle tekster modereres rydningsarbejdet dog med udsagn som ” *Der skal dog efterlades enklaver af tæt buskbevoksning, der går helt ned til Voldgraven.*” Dette er dog stadigvæk ”elastik i metermål”. Vi vil anbefale bindende rammer for, hvor meget der kan udtyndes, så plejeplanen reelt er retningsgivende for fremtidige ”udtyndinger		
DOF København	I afsnit 6.4.3.3. nævnes endnu et søgravningsprojekt, der er videreført fra teksten i den foregående planperiode. Som i andre tilfælde er det primært de naturskadelige plejeplanstiltag, der faktisk realiseres, mens naturfremmende tiltag forbliver urealiserede.	DOF’s synspunkt tages til efterretning	Ingen ændringer
DOF København	Som måske det eneste sted i planen åbnes der her en ny mulighed for skovrejsning på dele af en græsslette. Dette angives som etablering af en lille statsskov, så den skal åbenbart opfylde et statsligt træplantningsbehov. Det kan dog ikke kompensere for de massive trærydninger, der allerede er gennemført og de yderligere fældninger, der tillades rundt omkring i plejeplanen	DOF’s synspunkt tages til efterretning	Ingen ændringer

Udkast

DOF København	De øvrige plejeafsnit i kommunen er stort set uændrede. En undtagelse er tilføjelsen til afsnit 6.4.6.3 om, at der kan opsættes midlertidigt hegn til græssende dyr til naturpleje af de lysåbne græssletter. Det er et af de meget få eksempler på nye naturforbedrende indsatser i den nye planudgave.	DOF's synspunkt tages til efterretning	Ingen ændringer
DOF København	Delområder i Hvidovre Kommune er modsat de øvrige kommuner nummereret – afsnit 6.5. Denne inkonsistens bidrager yderligere til indtrykket af et ufærdigt eller meget sløset sammensat dokument	Nummerering er rettet i den nye samlede plan.	Rettet
DOF København	Under status nævnes, at en del allétræer i den forløbne periode er fældet, men uden angivelse af, om Naturstyrelsen har levet op til udmeldingen i høringsnotatet: "*Hvor det er muligt, lades stammen står tilbage*". Undertegnede har ikke bemærket nogen "torsoer" langs Voldalleen, så det var enten ikke muligt, eller også havde Naturstyrelsen "glemt" at læse deres egen løfter. Generelt kan det konstateres, at de vage løfter i høringsnotatets tekst heller ikke synes at være husket, da man skrev statusafsnittene i den nye plan.	Som udgangspunkt fjernes alle væltede træer fra fortidsmindet.	Ingen ændringer
DOF København	Det er interessant, hvordan Naturstyrelsen vil realisere den nye	Allé træer, som udgør en sikkerhedsmæssig risiko for færdsel	Ingen ændringer

Udkast

	tekst under 6.5.1.2 Målsætning: ”*Der er ønske om at alléen fremstår mere intakt igen.*” Teksten er formuleret meget uforpligtende, og den afspejles ikke i det efterfølgende afsnit med planlagte tiltag. Betyder det genplantning af enkelttræer eller omvendt rydning af de resterende træer, så en genplantet allé ”fremstår mere intakt”? Som rydningerne i Hvidovre i den forrige version af plejeplanen, som end ikke blev nævnt i underafsnittet om målsætning for plejen, viser, er de værste naturskadelige aktiviteter ikke nødvendigvis særlig præcist beskrevet. De resterende dele af alleen omfatter store gamle træer, med stort biologisk potentiale. Det ville være meget synd, hvis disse blev ofret af æstetiske grunde.	på Voldgaden bliver fældet og fjernet.	
DOF København	Delområde 6.5.4 (Voldarealet mellem Stavnsbjergvej og Avedøre Tværvej), der blev hærget voldsomt af Naturstyrelsens ”hårdhændede udtynding”/rydning i 2023, er i den kommende planperiode helt friholdt for planlagte tiltag bortset fra fåregræsning. Så de sidste træer og flagermuskasser får altså en chance. Det fremgår ikke, hvorledes Naturstyrelsen vil sikre den insektrigdom, som blev lovet i høringsnotatet. Vi foreslår derfor, at der indføjes supplerende bestemmelser, der åbner mulighed for at regulere græsningstrykket og	Det er vigtigt at sikre et højt græsningstryk i årene efter træfældningen, for at fårene kan spise rodskud. Når fårene har bekæmpet rodskud, kan græsningstrykket reduceres.	Ingen ændringer

Udkast

	sikre udvikling af større diversitet på arealet, så Naturstyrelsens løfte kan realiseres. Desuden bør det moniteres, om de bevarede træer og flagermuskasser bevarer den tiltænkte funktion for flagermus. Naturstyrelsens løfte om fremme af insektlivet må nødvendigvis indskrives i målsætningen. Erfaringen viser jo, at løfter afgivet i en høringsproces ikke er noget værd.		
DOF København	Afsnit 6.5.5.3 indeholder endnu et tomt løfte om vandhulsgravning, som i lighed med andre steder er ordret videreført fra tidligere versioner.	Udover at de nødvendige myndighedstilladelser, herunder en beskrivelse i planen, skal der også være bevilling til at udføre opgaven. Det er en mulighed, ikke et løfte.	Ingen ændringer
DOF København	I lyset af Naturstyrelsens øvrige trærydninger ønskes dertil oplyst, om sætningen ” *Linde alléen er medtaget og kan genplantes*” indebærer, at de resterende store gamle træer først skal fældes, så den genplantede lindealle kan få et ensartet udseende.	Allè træer, som udgør en sikkerhedsmæssig risiko for færdsel på Voldgaden bliver fældet og fjernet.	Ingen ændringer
DOF København	Det kan i øvrigt konstateres, at Naturstyrelsen har planer om yderligere rydninger på voldanlægget, denne gang ved kaponieren. Samt yderligere ”udtyndinger”. Men Vestvolden er jo heller ikke fuldstændig raseret endnu.	Der er ingen planer.	Ingen ændringer

Udkast

DOF København	Det er positivt, at der ved pleje af delområde 6.5.7 skal tages særligt hensyn til nattergalebestanden, om end dette ikke udspecificeres nærmere. En søgning viser, at det er det eneste sted i hele dokumentet, nattergalen nævnes – og vistnok også det eneste sted, hvor plejeplanen skal tage eksplicit hensyn til en fugleart.	DOF's synspunkt tages til efterretning.	Ingen ændringer
DOF København	I plejeplanteksten henvises til bilag med numrene 2, 7.3.2 og 8. Disse ses ikke vedlagt udkastet, Bilagsnummereringen afviger fra nummereringen i Plejeplan 2021, så henvisningerne bliver reelt meningsløse. De høringsberettigede parter afskæres dermed også fra at forholde sig til den dokumentation, som bilagene antagelig rummer. Der indgår ingen bilagsliste i den version, der er sendt i høring.	Vil blive rettet i den endelige plan	Rettet
DOF København	Ifølge plejeplanteksten er kortene revideret i den nye udgave, og disse er også medsendt i høringsmaterialet. Kortbilagene synes dog at indeholde flere fejl. Blandt andet mangler signatur for biologiske interesseområder (skravering) mindst et sted, hvor et sådant er omtalt i plejeplanteksten. Desuden bør der læses grundig korrektur på nummereringen af delområder, da fejl i plejeplanens kortbilag kan fører til fejl i	Vil blive rettet i den endelige plan	Kortmateriale er opdateret.

Udkast

	udførelsen af pleje- og anlægstiltag. Særligt bemærkes, at: Delområdenummer 6.3.6 i kort 4 er angivet ved to adskilte områder, hvoraf kun det ene passer til betegnelsen i planudkastet. Til gengæld optræder nummeret 6.3.8 ingen steder i kortmaterialet. I kort 6 betegner nummeret 6.2.3.2 flere polygoner. I plejeplanteksten er det et målsætnings-underafsnit. Det er sandsynligt, at der skulle have stået 6.2.3.		
DOF København	De generelle plejeforskrifter skal opgraderes og gøres mere operationelle, så de giver en reel beskyttelse af sårbar natur. Erfaringen viser desværre, at man ikke kan overlade for megen metodefrihed til Naturstyrelsen, hvis plejeplanen skal være reelt retningsgivende for plejen.	DOF's synspunkt tages til efterretning	Ingen ændringer
DOF København	Der skal opstilles en plan til sikring af både nuværende og fremtidig forekomst af gamle træer og træer med mange mikrohabitater, herunder hulheder af betydning for flagermus, hulrugende fugle og forskellige insekter og svampe. Hvis sådanne træer skal fældes eller beskæres af hensyn til sikkerheden, skal indgrebet minimeres, hvor første prioritet er at bevare træet så intakt som muligt (helst levende) og	DOF's synspunkter tages til efterretningen	Ingen ændringer

Udkast

	anden prioritet at bevare det døde ved i området, til naturligt henfald. Tilsvarende skal øvrige former for naturplejetiltag udføres af erfarne folk med inddragelse af relevant faglig ekspertise, hvad enten det handler om veteranisering af træer af hensyn til flagermus, fremme af insektvenlig arealdrift eller vandhulsgravning. Penge brugt på mislykkede indsatser er spildt, så det kan ligeså godt blive gjort ordentligt første gang.		
DOF København	Fældnings- og rydningsarbejder skal respektere forbuddet mod at ødelægge aktive fuglereder og forbuddet mod forsætlige drab på flagermus – ikke kun i teorien men også reelt. Større plejeindgreb som fældning af træer og beskæring af grene bør af hensyn til ynglefuglene undgås i perioden 1/4-15/7. Hvis der er ynglende duer i træet, kan perioden med aktive reder være længere, da ringduens yngletid kan strække sig fra marts til oktober eller november. Træer, som kan rumme hulheder af værdi for rastende flagermus, bør kun fældes i september og oktober og da kun efter det ved nærinspektion eller udflyvningskontrol er godtgjort, at der ikke raster flagermus på tidspunktet for fældningen. Sådanne kontroller skal udføres fagligt forsvarligt og ikke overlades til en	Er reguleret i anden lovgivning	Ingen ændringer

Udkast

	skovrydningsentreprænør. Den enlige anvisning (brugt om et af Vejdirektoratets projekter) om at der skal samarbejdes med faglige eksperter for at finde den bedste løsning kan passende indarbejdes her også.		
DOF København	Tilsvarende skal øvrige former for naturplejetiltag udføres af erfarne folk med inddragelse af relevant faglig ekspertise, hvad enten det handler om veteranisering af træer af hensyn til flagermus, fremme af insektvenlig arealdrift eller vandhulsgravning. Penge brugt på mislykkede indsatser er spildt, så det kan ligeså godt blive gjort ordentligt første gang.	DOF's synspunkt tages til efterretning	Ingen ændringer
DOF København	I de generelle plejeforskrifter indarbejdes procedurer til sikring af individbeskyttelsen ved fældning af potentielle flagermustræer, og det beskrives, hvordan den økologiske funktion af flagermusenes yngle- og rasteområder skal opretholdes.	Reguleres i anden lovgivning.	Ingen ændringer
DOF København	De konkrete plejetiltag skal i højere grad afspejle andet end kun de kulturhistoriske interesser (fortidsmindet). Naturhensyn er i fredningskendelsen ligestillet med kulturhistoriske hensyn. Ligesom lysstilling af fortidsmindet har forløbet efter en jævn progression igennem hele fredningsperioden, bør der ved hver plejeplanrevision	DOF's synspunkt tages til efterretning	Ingen ændringer

Udkast

	foregå en progressiv naturforbedringsindsats, som løbende evalueres og justeres på baggrund af undersøgelser. Der er allerede i tidligere plejeplanversioners statusafsnit flere punkter, der kunne evalueres fremover.		
DOF København	Der skal åbnes mulighed for at Naturstyrelsen og kommunerne kan etablere flere vandhuller i de fredede landskaber, langs med fortidsmindet. Dette er en forudsætning for Vestvoldens funktion som spredningskorridor for padder, idet selve fæstningskanalen på grund af fiske- og krebsebestande har meget begrænset værdi som ynglested for padder ud over de tolerante arter skrubtudse og grøn frø.	DOF's synspunkt tages til efterretning. Brøndby Kommune tilføjer under punkt 6.4.6.3 (Pleje- og anlægsmæssige tiltag indenfor de åbne arealer nord for Holbækmotorvejen), at der kan etableres søer/vandhuller på det fredede areal syd for spejderhytterne.	Ingen ændringer
DOF København	Der skal opstilles bindende eller i det mindste vejledende tidsplaner for realisering af forslag til vandhulsgravning og vandhulspleje, herunder de vandhulsgravningsmuligheder, der allerede længe har været beskrevet i planen uden at bliver realiseret. Det drejer sig i den eksisterende tekst om en mindre sø hver i Rødovre og Brøndby Kommuner samt er uspecifikt antal "fladvandede paddevandhuller" på Avedøresletten i Hvidovre Kommune. Det skal også specificeres, hvorledes nygravede	DOF's synspunkt tages til efterretning	Ingen ændringer

Udkast

	søer/vandhuller skal naturplejes for at bevare deres kvalitet og økologiske funktionalitet. Herunder foreslås, at de af DOF tidligere foreslåede vandhulsplejetiltag på Avedøresletten (delområde 6.6.5) indskrives i planen og planlægges udført indenfor den kommende 5-årsperiode, da det kan have betydning for den i Hvidovre Kommune truede rødlisteart butsnudet frø.		
DOF København	6.3.7 Espelunden Fritids- og Idrætsanlæg i Rødovre Kommune. 6.3.7.3: *Der kan etableres en mindre sø på sletten, hvor der i forvejen ofte står vand, dels for at afgrænse det våde område og dels for at skabe flere oplevelsesmuligheder. Søen vil også kunne indgå som en del af byens klimatilpasning. Overskudsjorden fordeles indenfor eksisterende fredede areal (på en måde der ikke ændrer terræn og landskab væsentligt).* FORSLAG TIL TILFØJELSE: Vandhullets bredzone plejes ved regelmæssig rydning af vedplanteopvækst hvert 3. år.	Tilføjet som en mulighed i den nærværende plan.	Rettet
DOF København	6.4.3 Voldarealer nord for Roskildevej samt arealer nord for Roskildebanen i Brøndby Kommune. 6.4.3.3: *Der kan etableres en mindre sø på sletten, hvor der i forvejen ofte står vand, dels for at afgrænse det våde*	DOF's synspunkt bliver taget til efterretning	Ingen ændringer

Udkast

	område og dels for at skabe flere oplevelsesmuligheder. FORSLAG TIL TILFØJELSE: Vandhullets bredzone plejes ved afgræsning og/eller regelmæssig rydning af vedplanteopvækst hvert 3. år.		
DOF København	6.5.5 Avedøresletten i Hvidovre Kommune (plejeansvarlig: Naturstyrelsen). 6.5.5.3: *Der kan anlægges fladvandede paddehuller, forudsat det almindelige landskabsbillede ikke ændres. Dette kan opnås enten ved at afbryde evt. dræn eller ved en flad afgravning med efterfølgende bortkørsel af det afgravede* *materiale. Mindre mængder kan spredes tyndt ud over arealet.* FORSLAG TIL TILFØJELSE: Nye og eksisterende vandhullers bredzoner plejes ved afgræsning og/eller regelmæssig rydning af vedplanteopvækst hvert 3. år. Intervallet mellem rydninger behøver ikke nødvendigvis være 3 år – et andet tal kan bruges efter en konkret vurdering af, hvor hurtigt vandhullerne i området gror til. På tilsvarende vis skal der udvikles konkrete tiltag, der kan fremme andre artsgrupper som bl.a. fugle og insekter.	Naturstyrelsen er indforstået med at skrive forslaget ind i den endelige plan, som en mulighed	Rettet
DOF København	Isfugl yngler sandsynligt på Vestvolden hvert år. De følgende henvisninger til DOF-basen	Forslaget kan ikke imødekommes, da der ikke må ligge væltede træer	Ingen ændringer

Udkast

	dokumenterer forekomsten. Når der mangler skrænter til at grave redehul i, benytter Isfugl ofte rodkager fra væltede træer. Dette fungerer fint for dem, særligt når det er tæt ved vand, fx ved en brink. I forhold til fuglelivet genfremsætter DOF derfor det tidligere fremsatte forslag om at lovliggøre og fremme bevarelse af væltede træer i voldgraven så længe det er muligt for den internationale ansvarsart Isfuglen at udgrave reder i træernes rodkager. Når rodkagerne er eroderet så meget, at dette ikke længere er muligt, kan disse træer fjernes for at undgå ophobning af væltede træer. Dette forslag kan indskrives i plejeteksterne ved alle eller flere af de delområder, der omfatter dele af voldgraven, hvor der vokser træer helt ud til vandet.	på fortidsmindet, herunder i voldgraven.	
DOF København	6.5.5.3: FORSLAG TIL TILFØJELSE: På Avedøresletten differentieres af naturplejen, så den uden at ændre slettepræget fremmer udvikling af en mere varieret og insektvenlig plantevækst. Foruden udbindingstidspunkter kan der f.eks. arbejdes med udplantning af tornede vækster og brug af mobile midlertidige indhegninger, der afholder fårene fra at græsse alle dele af sletten og det tilstødende voldterræn lige hårdt ned.	Avedøresletten er en af de få steder, hvor man kan opleve det oprindelige landskab, der fandtes da Vestvolden blev anlagt, og hvor volden kan opleves på lang afstand. Af landskabelige hensyn afvises forslaget.	Ingen ændringer

Udkast

DOF København	6.5.4.3: *Volden plejes med fåregræsning.* FORSLAG TIL TILØJELSE: Der sikres en mere differentieret og insektvenlig afgræsning ved brug af mobile indhegninger, der gør det muligt for insekter at etablere sig og gennemføre livscyklus i vegetationen på steder, hvorfra fårene i perioder bliver ekskluderet.	Naturstyrelsen er indforstået med at skrive forslaget ind i den endelige plan, som en mulighed. Dog skal fårene først have mulighed for at bekæmpe rodskud.	Rettet
DOF København	I alle situationer, hvor der åbnes for mulighed for rydning eller udtynding af vedplantebevoksninger sættes bindende rammer for, hvor omfattende disse må blive. Udsagn som ” *Der skal dog efterlades enklaver af tæt buskbevoksning, der går helt ned til Voldgraven”, ”Udtynding foretages i dialog med xx kommune”* og lignende er ikke tilstrækkelige – der skal i planen fastlægges vejledende og maksimale omfang af rydningerne, så kommuner og høringsberettigede organisationer kan vurdere, om de godkendte planer er rimelige og om tiltagene bliver udført i overensstemmelse med disse. Naturstyrelsens ”meget kraftige tynding” i Hvidovre Kommune viser, hvor galt det kan gå i mangel af sådant. Rammebetingelserne må fastsættes fra sted til sted på baggrund af målsætning (rydning af udsigtslinjer, udtynding, lysstilling osv.) og lokale naturhensyn.	DOF’s synspunkt tages til efterretning	Ingen ændringer

Udkast

DOF København	I de tilfælde, hvor det ikke kan undgås at fælde flagermusegnede træer, skal der i samme afsnit beskrives omfang af kompenserende veteraniseringstiltag og andre forholdsregler til vedvarende kvalitativ og kvantitativ opretholdelse af yngle- og rasteområder for flagermus. Derved følges klagenævnenes juridiske praksis, der siger, at et afværgetiltag skal være beskrevet i det dokument, der danner grundlag for handling, for at et for en bilag-IV art potentielt skadeligt indgreb kan være lovligt.	DOF's synspunkt taget til efterretning	Ingen ændringer
DOF København	Timingen af tiltag, der skal sikre den vedvarende funktion af yngle- og rasteområder, beskrives enten specifikt her, eller generelt i kapitlet med generelle plejeforskrifter (Kapitel 4). Sådanne tiltag skal ifølge anvisning fra Miljøstyrelsen/SGAV være udført i god tid før fældningerne, så de kan være funktionelle erstatninger.	DOF's synspunkt tages til efterretning. Øvrigt reguleret i anden lovgivning.	Ingen ændringer
DOF København	DOF ønsker desuden, at der indføjes begrænsninger i rydnings- og fældningstidspunkter, der i videst muligt omfang sikrer imod beskadigelse af aktive fuglereder og forstyrrelse af ynglefugle. Dette kan angives i de generelle plejeforskrifter.	Er reguleret i anden lovgivning	Ingen ændringer

Udkast

DOF København	**Sammenfatning** Udkastet til ny plejeplan er rodet og uklart, blandt andet på grund af huller i teksten, hvor der henvises til et ældre plejeplandokument. Der er desuden mange fejl, både simple stavefejl og større mangler som mangelfuld overskriftsnummerering. Plejeplanudkastets postulat om, at fortidsmindet er hovedformålet med plejeplanen, er direkte i strid med fredningen, der klart udtrykker, at biologiske interesser er sideordnede med kulturhistoriske og andre interesser. De forskellige fredningsformål må ikke modarbejde hinanden men skal afvejes efter en helhedsvurdering. Det er klart, at hvert hensyn har sin ”sfære”, hvor indsatser skal fokuseres, men det skal også være muligt at arbejde for flere formål sideløbende. Tidligere planperioders massive træfældninger, der ikke kan undgå at have negative konsekvenser for bestående naturværdier, herunder fuglelivet og flagemusbestande, er eksempler på situationer, hvor hensynet til et af formålene har modvirket opfyldelse af et andet formål. Plejeplanen gentager tidligere udgavers manglende vilje til at inddrage viden om naturværdierne, evaluere effekten af tidligere indsatser og tilvejebringe en målrettet indsats for at forbedre naturværdierne i overensstemmelse	DOF’s synspunkt tages til efterretning. Se desuden ovenstående bemærkninger	Ingen ændringer, udover de ændringer der allerede er nævnt.

Udkast

med fredningen. Forfatterne har denne gang endda været for dovne til at gentage tidligere versioners oprensning af naturmæssig viden, ligesom væsentlig ny viden indkommet i årene siden den forrige version af planen er undladt. Dermed bliver det naturmæssige vidensgrundlag endnu mere forældet.
Derfor opfordres kommunerne og Naturstyrelsen til at trække dette makværk af et plejeplanudkast tilbage og gennemarbejde det, så det i langt højere grad understøtter virkeliggørelse af fredningens formål, herunder også at forbedre de biologiske værdier og områdets funktion som spredningskorridor. DOF har en række forbedringsforslag, der anbefales indarbejdet for at understøtte den biologiske dimension i plejen. Det reviderede udkast kan så sendes i fornyet høring.

Udkast